

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO
MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL REKOMENDACIJŲ DĖL KARJEROS SPECIALISTŲ FUNKCIJŲ IR PROFESINIO
ORIENTAVIMO PASLAUGŲ TEIKIMO ŠVIETIMO ĮSTAIGOSE PATVIRTINIMO**

2022 m. rugpjūčio 31 d. Nr. V-1334
Vilnius

Siekdama, kad švietimo įstaigos tinkamai įgyvendintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. rugpjūčio 24 d. nutarimą Nr. 847 „Dėl Profesinio orientavimo teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“,

t v i r t i n u Rekomendacijas dėl karjeros specialistų funkcijų ir profesinio orientavimo paslaugų teikimo švietimo įstaigose (pridedama).

Švietimo, mokslo ir sporto ministrė

Jurgita Šiugždinienė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
švietimo, mokslo ir sporto ministro
2022 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. V-1334

REKOMENDACIJOS DĖL KARJEROS SPECIALISTŲ FUNKCIJŲ IR PROFESINIO ORIENTAVIMO PASLAUGŲ TEIKIMO ŠVIETIMO ĮSTAIGOSE

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Profesinio orientavimo paskirtis – teikiant ugdymo karjerai, profesinio informavimo ir profesinio konsultavimo paslaugas (toliau – profesinio orientavimo paslaugos) padėti asmeniui rinktis jam tinkamas švietimo ir užimtumo galimybes, sudaryti sąlygas įgyti karjeros kompetencijų ir aktyviai kurti savo karjerą.

2. Rekomendacijų, skirtų įstaigoms, vykdančioms bendrojo ugdymo ir (ar) profesinio mokymo programas (toliau – Švietimo įstaigos), tikslas:

2.1. aprašyti su profesiniu orientavimu susijusias kompetencijas ir siektinus rezultatus;

2.2. vadovaujantis 2022 m. rugpjūčio 24 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 847 patvirtintu Profesinio orientavimo teikimo tvarkos aprašu detalizuoti profesinio orientavimo paslaugas ir jų apimtį, kurios turi būti teikiamos kiekvienoje Švietimo įstaigoje.

3. Švietimo įstaigos, teikdamos profesinio orientavimo paslaugas mokiniams, vadovaujasi rugpjūčio 24 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 847 patvirtintu Profesinio orientavimo teikimo tvarkos aprašu ir kartu su juo patvirtintu paslaugų planu, kuris nustato profesinio orientavimo paslaugas ir jų apimtį kiekvienoje Švietimo įstaigoje.

4. Karjeros specialistas, dirbantis Švietimo įstaigoje, turi atitikti karjeros specialistui keliamus išsilavinimo ir profesinių žinių reikalavimus, patvirtintus Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. balandžio 25 d. įsakymu Nr. V-617 „Dėl Karjeros specialistų išsilavinimo ir profesinių žinių reikalavimų aprašo patvirtinimo“.

5. Karjeros specialistui, dirbančiam Švietimo įstaigoje, rekomenduojama tobulinti kvalifikaciją 40 val. per metus švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka, patvirtinta 2007 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. ISAK-556 „Dėl Valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacijos tobulinimo nuostatų patvirtinimo“.

II SKYRIUS SPECIALISTŲ, TEIKIANČIŲ PASLAUGAS ŠVIETIMO ĮSTAIGOSE, FUNKCIJOS IR METINIO PROFESINIO ORIENTAVIMO PASLAUGŲ PLANO SUDARYMAS

6. Karjeros specialisto funkcijos:

6.1. organizuoja ir koordinuoja profesinio orientavimo paslaugų teikimą ir plėtojimą Švietimo įstaigoje, siekdamas įgyvendinti nustatytą paslaugų planą;

6.2. teikia ugdymo karjerai, profesinio konsultavimo, profesinio informavimo (įskaitant ir profesinį veiklinimą) paslaugas Švietimo įstaigos mokiniams;

6.2. teikia asmenines ir grupines konsultacijas karjeros klausimais Švietimo įstaigos mokiniams;

6.4. išsiaiškina Švietimo įstaigos poreikius, susijusius su profesinio orientavimo paslaugų teikimu;

6.5. sudaro ir įgyvendina metinį profesinio orientavimo paslaugų planą;

6.6. kartu su Švietimo įstaigos bendruomene, mokiniais (jeigu reikia – mokinių tėvais, globėjais, rūpintojais) derina profesinio orientavimo paslaugų įgyvendinimą Švietimo įstaigoje,

remiantis metiniu profesinio orientavimo paslaugų planu;

6.7. supažindina Švietimo įstaigos mokinius, mokytojus, mokinių tėvus, globėjus ar rūpintojus, administraciją su Švietimo įstaigoje teikiamomis profesinio orientavimo paslaugomis, programomis, mokymo formomis, ugdomomis kompetencijomis, mokymosi sąlygomis;

6.8. teikia informaciją apie studijų ir profesinio mokymo galimybes, švietimo teikėjus ir jų vykdomas mokymo ir studijų programas, priėmimo taisykles ir terminus;

6.9. supažindina Švietimo įstaigos mokinius su profesinės veiklos ir užimtumo sritimis, darbo rinka ir jos pokyčių prognozėmis remdamasis aktualiais ir patikimais duomenimis;

6.10. sistemingai planuoja savo veiklą, teikia siūlymus Švietimo įstaigos vadovui dėl profesinio orientavimo paslaugų gerinimo, atsiskaito už profesinio orientavimo metinio plano įgyvendinimą, dalyvauja rengiant ir įgyvendinant Švietimo įstaigos veiklos programą;

6.11. supažindina Švietimo įstaigos bendruomenę su profesinio orientavimo srities naujovėmis ir jų taikymo galimybėmis;

6.12. koordinuoja ir vykdo profesinio orientavimo kokybės užtikrinimą ir stebėseną Švietimo įstaigoje;

6.13. veiklų metu renka, kaupia ir apdoroja duomenis apie profesinio orientavimo paslaugų organizavimą, teikimą, rezultatus ir bendrą profesinio orientavimo sistemos būklę Švietimo įstaigoje. Šiuos duomenis sistemingai analizuoja, naudoja teikdamas konkrečias paslaugas, taip pat planuodamas ir tobulindamas savo veiklas;

6.14. teikia ir skelbia profesinio orientavimo paslaugų Švietimo įstaigoje stebėsenos duomenis;

6.15. prisideda prie profesinio orientavimo plėtros nacionaliniu mastu: dalijasi gerosiomis praktikomis, informacija, šaltiniais su kitais karjeros specialistais kvalifikacijos tobulinimo metu, konferencijose, susitikimuose ir kitų veiklų metu, tobulina savo kvalifikaciją;

6.16. padeda įgyvendinti profesinio orientavimo projektus pagal savo veiklos sritį.

7. Siekdamas užtikrinti profesinio orientavimo paslaugų įgyvendinimą Švietimo įstaigoje, karjeros specialistas kartu su Švietimo įstaigos bendruomene derina šių paslaugų įgyvendinimą. Paslaugų įgyvendinimo būdus, formas, laiką ir kitus svarbius, su paslaugų teikimu susijusius, aspektus karjeros specialistas aprašo metiniame profesinio orientavimo paslaugų plane, kuriame:

7.1. įsivertina Švietimo įstaigos ir jos mokinių profesinio orientavimo poreikius;

7.2. identifikuoja karjeros kompetencijų ugdymo ypatybes Švietimo įstaigoje;

7.3. suplanuoja, kokiomis metodinėmis priemonėmis, įrankiais ir būdais bus teikiamos paslaugos mokiniams;

7.4. suplanuoja detalią profesinio orientavimo paslaugų įgyvendinimo eigą Švietimo įstaigoje vieniems mokslo metams.

III SKYRIUS

MOKINIŲ KARJEROS KOMPETENCIJŲ UGDYMAS

8. Mokinių karjeros kompetencijos ugdomos šiose srityse:

8.1. savęs pažinimo;

8.2. karjeros galimybių pažinimo;

8.3. karjeros planavimo;

8.4. karjeros įgyvendinimo.

9. Detalus ugdomų kompetencijų aprašas pateikiamas šių rekomendacijų V skyriuje.

10. Ugdant karjeros kompetencijas vadovaujama 2022 m. rugpjūčio 24 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 847 patvirtintais Profesinio orientavimo teikimo tvarkos apraše įtvirtintais principais.

11. Ugdymo procese svarbu užtikrinti:

11.1. aktyvų mokinio vaidmenį – ugdant karjerai siekiama sužadinti aktyvų, sąmoningą, motyvuotą mokymąsi;

11.2. kompetencijomis grįstą ugdymą(si) – mokinių ugdymas karjerai yra orientuotas į gebėjimus atlikti tam tikrą veiklą, remiantis įgytų žinių, mokėjimų, įgūdžių, vertybinių nuostatų visuma;

11.3. tęstinumą – perėjus iš vieno kompetencijų lygio į kitą ir (ar) iš vienos įstaigos į kitą, įvertinus mokinio karjeros kompetencijas, naujoje įstaigoje tęsiamas karjeros kompetencijų ugdymas.

IV SKYRIUS

MOKINIAMS TEIKIAMOS PROFESINIO ORIENTAVIMO PASLAUGOS

12. Profesinio orientavimo paslaugos mokiniams teikiamos:

12.1. karjeros specialistui dirbant kartu su mokiniais, keliant uždavinius ir padedant veikloje;

12.2. individualiai arba grupėje;

12.3. bendraujant su mokiniais tiesiogiai arba nuotoliniu būdu.

13. Mokiniams teikiamas profesinio orientavimo paslaugas sudaro trys paslaugų grupės:

13.1. ugdymas karjerai;

13.2. profesinis konsultavimas;

13.3. profesinis informavimas (įskaitant ir profesinį veiklinimą).

14. Integralus šių paslaugų teikimas yra nuolatinis ir nenutrūkstamas procesas.

15. Ugdymas karjerai teikiamas:

15.1. ugdymas karjerai apima keturias ugdymo kompetencijas: savęs pažinimo, karjeros galimybių pažinimo, karjeros planavimo ir karjeros įgyvendinimo;

15.2. ugdymo karjerai tikslas – sudaryti sąlygas visiems mokiniams ugdytis karjeros kompetencijas (žinias, gebėjimus ir nuostatas apie save, mokymosi, saviraiškos ir darbo galimybes, karjeros sprendimų priėmimą, karjeros planavimą, derinimą su kitomis gyvenimo sritimis ir saviraišką), kurios yra svarbios norint sėkmingai pasirinkti mokymosi kryptį, profesiją ar darbo veiklą, pereiti iš mokymo aplinkos į darbo aplinką, darbo aplinkos viduje, taip pat tolesnei profesinei raidai ir mokymuisi;

15.3. ugdymo karjerai uždaviniai Švietimo įstaigose:

15.3.1. skatinti mokinius pažinti savo asmenines savybes, interesus, gabumus, įgūdžius ir jų sąsajas su karjera;

15.3.2. plėtoti darbo galimybių, darbo pasaulio, profesijų įvairovės ir kaitos supratimą;

15.3.3. ugdyti pozityvią nuostatą mokymosi ir darbo (karjeros) atžvilgiu;

15.3.4. skatinti gebėjimus sieti savo mokymosi rezultatus, kompetencijas, gabumus ir interesus su karjeros pasirinkimais;

15.3.5. ugdyti gebėjimus kelti gyvenimo ir karjeros tikslus bei priimti karjeros sprendimus;

15.4. ugdymo karjerai organizavimas Švietimo įstaigose:

15.4.1. Švietimo įstaigos, vykdydamos mokinių ugdymą karjerai, įgyvendina šių rekomendacijų VI skyriuje nustatytas profesinio orientavimo paslaugas;

15.4.2. ugdymo karjerai veiklų organizavimą ir tinkamų veiklų formų parinkimą vykdo karjeros specialistas, derindamas su Švietimo įstaigos bendruomene ir mokiniais, atsižvelgdamas į Švietimo įstaigos poreikius, ugdymo specifiką, galimybes ir prioritetus.

16. Profesinis konsultavimas teikiamas:

16.1. konsultavimas apima keturias kompetencijas: savęs pažinimo, karjeros galimybių pažinimo, karjeros planavimo ir karjeros įgyvendinimo;

16.2. profesinio konsultavimo tikslas – padėti išsiaiškinti mokinio stiprybes ir silpnybes, galimybes ir tikslus, įvertinti karjerai svarbius mokinio veiksnius;

16.3. konsultavimo uždaviniai:

16.3.1. supažindinti mokinį su priemonėmis, skirtomis savęs įsivertinimui (pvz., karjeros testai), ir sudaryti sąlygas jas atlikti;

16.3.2. suteikti grįžtamąjį ryšį apie įsivertinimo testų rezultatus ir supažindinti su galimybėmis atsižvelgti į gautus rezultatus planuojant karjerą;

16.3.3. sudaryti sąlygas priimti racionalius karjeros sprendimus ir padėti mokiniui siekti karjeros plane išsikeltų tikslų, susieti karjeros plane išsikeltus tikslus su mokymusi ir karjera;

16.3.4. padėti identifikuoti tolesnes karjeros ir mokymosi galimybes;

16.4. konsultavimo organizavimas Švietimo įstaigoje:

16.4.1. individualaus ir grupinio konsultavimo paslaugas Švietimo įstaigoje teikia karjeros specialistas, tačiau prireikus individualaus ir grupinio konsultavimo metu jam gali talkinti Švietimo įstaigos psichologas;

16.4.2. karjeros specialistas dirba su mokiniais, taikydamas karjeros konsultavimo technikas, metodikas, užtikrina konfidencialumą. Jeigu reikia, bendradarbiauja su tėvais, globėjais, rūpintojais, psichologais, socialiniais pedagogais, mokytojais ir kitais su mokinių ugdymu susijusiais asmenimis.

16.5. Švietimo įstaigos, vykdydamos mokinių karjeros konsultavimą, įgyvendina šių rekomendacijų VI skyriuje nustatytas profesinio orientavimo paslaugas.

17. Profesinis informavimas teikiamas:

17.1. profesinis informavimas ugdo karjeros galimybių pažinimo kompetenciją;

17.2. profesinio informavimo tikslas – rinkti ir tvarkyti profesinio informavimo tikslinių grupių poreikius atitinkančią informaciją, padaryti ją prieinamą teikti kiekvienam asmeniui ar asmenų grupei, sudaryti sąlygas priimti racionalius profesijos rinkimosi ir karjeros projektavimo sprendimus, derinti saviraiškos ir individualius asmenybės tobulėjimo poreikius su darbo rinkos reikalavimais;

17.3. profesinio informavimo uždaviniai yra:

17.3.1. informuoti apie švietimo sistemoje teikiamas mokymosi ir studijų galimybes, priėmimo sąlygas, įgyjamas kvalifikacijas profesinėse ir aukštosiose mokyklose bei sąsajas su profesijomis, taip pat kvalifikacijų įgijimo, tobulinimo ir persikvalifikavimo galimybes;

17.3.2. informuoti apie įsidarbinimo ir karjeros galimybes, bendradarbiavimo su profesinio orientavimo institucijomis galimybes, projektines veiklas, Švietimo įstaigos mokytojų ir mokinių įsitraukimo galimybes;

17.4. profesinio informavimo organizavimas Švietimo įstaigoje: profesinis informavimas yra nuolat teikiama ir visiems prieinama paslauga, sudaranti sąlygas asmeniui priimti racionalius profesijos rinkimosi sprendimus, planuoti profesinę karjerą derinant saviraiškos bei individualius asmenybės tobulėjimo poreikius su darbo rinkos reikalavimais;

17.5. Švietimo įstaiga, vykdydama mokinių profesinį informavimą, įgyvendina šių rekomendacijų VI skyriuje nustatytas profesinio orientavimo paslaugas.

18. Profesinis veiklinimas teikiamas:

18.1. profesinis veiklinimas apima keturias kompetencijas: savęs pažinimo, karjeros galimybių pažinimo, karjeros planavimo ir karjeros įgyvendinimo;

18.2. profesinio veiklinimo tikslas – įgyti praktinių ir patyriminių su profesija, karjera ir darbo pasauliu susijusių žinių ir įgūdžių;

18.3. profesinio veiklinimo uždaviniai:

18.3.1. supažindinti mokinius su profesijomis ir darbo formomis;

18.3.2. skatinti mokinius įgyti profesinės patirties;

18.3.3. ugdyti mokinių profesinę motyvaciją planuojant būsimą karjerą;

18.3.4. ugdyti mokinių verslumo įgūdžius;

18.3.5. aktyviai pažinti įvairias užimtumo sritis, profesijų ypatumus ir karjeros galimybes;

18.4. profesinio veiklinimo organizavimas Švietimo įstaigoje:

18.4.1. Švietimo įstaigos, vykdydamos mokinių profesinį veiklinimą, įgyvendina šių rekomendacijų VI skyriuje nustatytas profesinio orientavimo paslaugas;

18.5. Švietimo įstaigoms organizuojant profesinį veiklinimą, talkina Užimtumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Užimtumo tarnyba);

18.6. karjeros specialistai, žinodami mokinių asmenines savybes, gebėjimus, pomėgius bei atsižvelgdami į mokinių amžiaus ypatybes, profesinius interesus ir ketinimus, bendradarbiaudami su Užimtumo tarnyba, parenka bei pasiūlo mokiniams tinkamą profesinio veiklinimo formą, padeda išbandyti jiems patrauklią profesiją praktikoje, derina profesinio veiklinimo vizitus su tėvais globėjais, rūpintojais darbdaviais;

18.7. ruošiantis profesiniam veiklinimui mokiniai yra supažindinami su įmone, įstaiga, organizacija ir jų veikla, taip pat mokiniai yra skatinami savarankiškai ieškoti informacijos apie įmones, įstaigas, organizacijas ir dominančias profesijas;

18.8. siekdami profesinio mokinių veiklinimo procesų kokybės, Švietimo įstaiga, priimančioji įmonė, įstaiga ar organizacija ir mokinys laikosi bendrų mokinių profesinio veiklinimo principų:

18.8.1. tarpusavio bendradarbiavimo;

18.8.2. profesinės praktikos atlikimo saugos;

18.8.3. numatomų darbų įmonėje atitikimo mokinio žinioms, gebėjimams ir pasirengimui amžiaus bei psychosocialinės brandos požiūriu;

18.8.4. atsižvelgimo į mokinio specialiuosius poreikius;

18.8.5. tinkamo mentoriaus priskyrimo;

18.8.6. mokinių parengimo profesiniam veiklinimui bei visapusiško supažindinimo su būsima praktikos vieta;

18.8.7. mokinių supažindinimo su galimais sunkumais praktikos vietoje;

18.8.8. mokinio vaidmens svarbos pirmumo profesinio veiklinimo procesuose;

18.8.9. atgalinio ryšio ir refleksijos apie profesinį veiklinimą užtikrinimo;

18.9. profesinio veiklinimo metu karjeros specialistas privalo:

18.9.1. supažindinti mokinį su saugos ir sveikatos instrukcijomis, elgesio taisyklėmis, įmonės, įstaigos, organizacijos taisyklėmis ir vidaus tvarka;

18.9.2. rūpintis mokiniu ir užtikrinti mokinio saugumą profesinio veiklinimo – pažintinio ir patyriminio vizito metu;

18.9.3. informuoti tėvus, globėjus, rūpintojus ir Švietimo įstaigos vadovus apie galimas rizikas (jeigu tokių yra) veiklinimo metu, nedelsdamas pranešti apie nelaimingus atsitikimus ir pažeidimus;

18.9.4. bendradarbiauti su įmonės, įstaigos ar organizacijos vadovu, mentoriumi, profesijų atstovais;

18.9.5. numatyti praktines užduotis patyriminiam vizitui ir intensyviai profesiniam veiklinimui;

18.9.6. aptarti su įmonės, įstaigos, organizacijos mentoriumi profesinio veiklinimo rezultatus.

V SKYRIUS

UGDYMO KARJERAI MOKINIŲ KOMPETENCIJOS

Ugdymo karjerai kompetencijos			
1. Savęs pažinimo sritis			
1.1. Pažinti karjerai svarbias asmenybės charakteristikas			
1.1.1. Pripažinti savo asmenybės savitumą ir pažinti asmenybės savybes bei pomėgius.	1.1.2. Pažinti savo gabumus, vertybes, interesus ir taikyti juos formuojant objektvų savo įvaizdį.	1.1.3. Pažinti savo asmenybės savybes, gabumus, interesus, kompetencijas, asmenines ir darbo vertybes, sieti jas su karjeros sprendimais.	1.1.4. Pažinti savo asmenybės savybes, gabumus, interesus, kompetencijas ir vertybes, jas kritiškai vertinti bei taikyti planuojant ir įgyvendinant karjerą.
1.2. Pažinti socialinę aplinką ir socialinius vaidmenis.			
1.2.1. Papasakoti apie savo artimiausią socialinę aplinką: šeimą, giminę, klasę, bendruomenę.	1.2.2. Pažinti socialinių ryšių įvairovę ir suprasti žmogaus socialinių vaidmenų kaitą gyvenime.	1.2.3. Svarstyti savo socialinės aplinkos ir socialinių vaidmenų poveikį karjeros sprendimams.	1.2.4. Kritiškai vertinti socialinės aplinkos įtaką ir esamus bei numatomus socialinius vaidmenis, planuojant ir įgyvendinant karjerą.
2. Karjeros galimybių pažinimo sritis			
2.1. Rasti ir efektyviai naudoti karjeros informaciją			
2.1.1. Naudotis įvairiais informacijos šaltiniais, susipažinti su veiklų įvairove.	2.1.2. Naudotis įvairiais informacijos šaltiniais, rinkti ir sisteminti sau aktualią informaciją apie profesijas ir mokymosi galimybes.	2.1.3. Rasti, analizuoti, sisteminti, vertinti ir planuojant karjerą pasinaudoti aktualia informacija apie profesijas ir mokymosi galimybes.	2.1.4. Rasti, analizuoti, sisteminti, vertinti ir įgyvendinant karjerą pasinaudoti aktualia informacija apie profesijas, mokymosi ir įsidarbinimo galimybes.
2.2. Pažinti mokymosi visą gyvenimą galimybes			
2.2.1. Papasakoti, kaip geriausiai sekasi mokytis.	2.2.2. Paaiškinti mokymosi visą gyvenimą ir karjeros sėkmės ryšį.	2.2.3. Apibūdinti mokymosi visą gyvenimą galimybes, siejant jas su savo karjeros planu.	2.2.4. Pažinti ir taikyti asmeninį konkurencingumą padedančius išsaugoti mokymosi būdus bei pasinaudoti mokymosi visą gyvenimą galimybių įvairove.
2.3. Pažinti kintantį darbo pasaulį			
2.3.1. Aptarti, kodėl žmonės dirba, vartoti karjeros sąvoką.	2.3.2. Apžvelgti darbo pasaulio istorinę raidą ir domėtis darbo pasaulio perspektyvomis.	2.3.3. Įvertinti darbo pasaulio kaitą ir darbo formų įvairovę, planuojant savo karjerą.	2.3.4. Analizuoti darbo pasaulio kaitos tendencijas, įvertinant jų galimą poveikį asmeninei karjerai įgyvendinti.
3. Karjeros planavimas			
3.1. Kelti gyvenimo ir karjeros tikslus			
3.1.1. Kelti savo artimiausius veiklos tikslus.	3.1.2. Kelti gyvenimo tikslus, remiantis asmenine ateities vizija.	3.1.3. Nustatyti gyvenimo prioritetus, kelti, vertinti, derinti savo gyvenimo ir karjeros tikslus.	3.1.4. Nuolat peržiūrėti savo karjeros ir gyvenimo tikslus, koreguoti juos atsižvelgiant į asmeninius ir aplinkos pokyčius.

3.2. Priimti karjeros sprendimus			
3.2.1. Aptarti, kaip gyvenime priimami sprendimai.	3.2.2. Suprasti ir taikyti įvairius sprendimo priėmimo modelius ir technikas mokymosi ir gyvenimo situacijose.	3.2.3. Savarankiškai priimti karjeros sprendimus, taikant įvairius karjeros sprendimo priėmimo modelius ir technikas.	3.2.4. Reflektuoti ir kritiškai vertinti savo karjeros sprendimus.
3.3. Sudaryti ir atnaujinti karjeros planą			
3.3.1. Planuoti savo veiklas.	3.3.2. Planuoti savo mokymąsi ir laisvalaikį, siejant jį su asmenine ateities vizija.	3.3.3. Sukurti asmeninį karjeros planą, grįstą savęs pažinimo, karjeros galimybių tyrimo ir karjeros sprendimo rezultatais.	3.3.4. Analizuoti, kritiškai vertinti ir atnaujinti savo karjeros planą, atsižvelgiant į asmeninius ir karjeros galimybių pokyčius.
4. Karjeros įgyvendinimas			
4.1. Taikyti ir tobulinti karjerai svarbiausias bendrąsias kompetencijas			
4.1.1. Taikyti ir tobulinti karjerai svarbiausias bendrąsias kompetencijas kasdienėse veiklose.	4.1.2. Taikyti ir tobulinti karjerai svarbiausias bendrąsias kompetencijas, siejant jas su gyvenimo tikslais.	4.1.3. Taikyti ir tobulinti karjerai svarbiausias bendrąsias kompetencijas, siejant jas su asmeniniu karjeros planu.	4.1.4. Taikyti ir tobulinti karjerai svarbiausias bendrąsias kompetencijas, siejant jas su karjeros plano įgyvendinimu.
4.2. Sėkmingai pereiti iš mokyklos į kita karjeros (mokymosi ar darbo) aplinką			
4.2.1. Sėkmingai adaptuotis ir veikti mokykloje.	4.2.2. Sėkmingai adaptuotis ir veikti įvairiose mokymosi ir laisvalaikio veiklose.	4.2.3. Sėkmingai adaptuotis ir veikti mokymosi ir laisvalaikio veiklose, susijusiose su asmeniniais karjeros planais.	4.2.4. Sėkmingai pereiti į naujo tipo karjeros (mokymosi ar darbo) aplinką ir joje įsitvirtinti.
4.3. Efektyviai ieškoti darbo			
4.3.1. Prisistatyti kasdienėse gyvenimo situacijose.	4.3.2. Pristatyti save, savo ar grupės darbo rezultatą bei procesą.	4.3.3. Prisistatyti įvairiose situacijose ir parengti savo gyvenimo aprašymą, siejant jį su karjeros tikslais.	4.3.4. Parengti savo kompetencijos aplanką ir taikyti įvairius darbo ieškos būdus, modeliuojant juos savo karjeros plano kontekste.

VI SKYRIUS
ĮSTAIGŲ, VYKLANČIŲ BENDROJO UGDYMO IR PROFESINIO MOKYMO PROGRAMAS, DETALUSIS PROFESINIO
ORIENTAVIMO PASLAUGŲ PLANAS

Planas visiems mokiniams, besimokantiems mokyklose, vykdančiose bendrojo ugdymo programose, vieniems mokslo metams					
Karjeros modelio grupės	1–4 kl.	5–8 kl.	I–II gimnazijos kl.	III–IV gimnazijos kl.	Skirta asmenims su intelekto negalia ir kitais specialiaisiais ugdymosi poreikiais
Apimtys mokslo metams	5 val.	9 val.	15 val.	15 val.	5–15 val. (pagal mokinio lygį)
	Iš kurių:	Iš kurių:	Iš kurių:	Iš kurių:	Iš kurių:
	Ugdymas karjerai – 3 val.	Ugdymas karjerai – 4 val.	Ugdymas karjerai – 6 val.	Ugdymas karjerai – 6 val.	Ugdymo karjerai – 3–6 val.
	Konsultavimas – 0 val.	Konsultavimas – 1 val.	Konsultavimas – 3 val. (iš jų 1 val. individualiam konsultavimui)	Konsultavimas – 3 val. (iš jų 1 val. individualiam konsultavimui)	Konsultavimas – 0–3 val.
	Informavimas (įskaitant profesinį veiklinimą) – 2 val.	Informavimas (įskaitant profesinį veiklinimą) – 4 val.	Informavimas (įskaitant profesinį veiklinimą) – 6 val.	Informavimas (įskaitant profesinį veiklinimą) – 6 val.	Informavimas (įskaitant profesinį veiklinimą) – 2–6 val.
Paslaugų teikėjai	Karjeros specialistas. Rekomenduojami paslaugų teikėjai, galintys talkinti karjeros specialistui: klasės auklėtojas, psichologas, socialinis pedagogas, mokyklos bendruomenė, tėvai, globėjai, rūpintojai, socialiniai partneriai, Užimtumo tarnyba				
Paslaugos pavadinimas	UGDYMAS KARJERAI				
Grupinės paskaitos ir / ar teminės užduotys grupėse	Teminės pamokos ir / ar praktinės užduotys, susijusios su savęs pažinimo ir karjeros galimybių pažinimo temomis.				
Simuliaciniai / imitaciniai / patirtiniai praktiniai užsiėmimai		Patirtiniai / praktiniai užsiėmimai grupėse (pvz., debatai, mokymasis prisistatyti skirtinguose kontekstuose, verslo kūrimo imitacinės užduotys ir kt.) apie profesijas, darbo pasaulį, skirtingas darbo formas, kitas galimybes (pvz., savanorystę, verslą, antreprenerystę), skatinant savo ir karjeros galimybių pažinimą ir sėkmingą tolesnį karjeros planavimą.			
Ugdymas per žaidimus, naudojantis įvairiomis ir	Užsiėmimai skirti karjeros kompetencijas ugdantiems žaidimams.				

visiems prieinamomis priemonėmis, galimybė naudotis www.mukis.lt arba karjeros vadovo knyga ir kt. savo pasirinktais įrankiais					
Darbų aplanko ir gyvenimo aprašymo rengimas			Susipažinti su pagrindinėmis gyvenimo aprašymo (CV) dalimis, rengimo etapais. Išmokti parengti gyvenimo aprašymą (CV) ar darbų aplanką, susipažinti su gyvenimo aprašymo (CV) rengimo įrankiais, programomis, formatais (<i>Europass, Euroguidance</i> įrankis, <i>Canva</i> ir kt.).	Susipažinti su pagrindinėmis gyvenimo aprašymo (CV) dalimis, rengimo etapais. Išmokti parengti gyvenimo aprašymą (CV) ar darbų aplanką, susipažinti su gyvenimo aprašymo (CV) rengimo įrankiais, programomis, formatais (<i>Europass, Euroguidance</i> įrankis, <i>Canva</i> ir kt.).	Susipažinti su pagrindinėmis gyvenimo aprašymo (CV) dalimis, rengimo etapais. Išmokti parengti gyvenimo aprašymą (CV) ar darbų aplanką, susipažinti su gyvenimo aprašymo (CV) rengimo įrankiais, programomis, formatais (<i>Europass, Euroguidance</i> įrankis, <i>Canva</i> ir kt.).
Pažintis su darbo ieška ir įrankiais			Padėti mokiniams įgyti darbo paieškos įgūdžių ir / ar susirasti savo asmeninį karjeros planą, atliepantį praktikos ir / ar darbo, savanorystės vietą; susipažinti su darbo / praktikos / savanorystės ieškos įrankiais; skatinti mokinius domėtis, tirti darbo rinką ir identifikuoti įsidarbinimo galimybes.	Padėti mokiniams įgyti darbo paieškos įgūdžių ir / ar susirasti savo asmeninį karjeros planą, atliepantį praktikos ir / ar darbo, savanorystės vietą; susipažinti su darbo / praktikos / savanorystės ieškos įrankiais; skatinti mokinius domėtis, tirti darbo rinką ir identifikuoti įsidarbinimo galimybes.	Padėti mokiniams įgyti darbo paieškos įgūdžių ir / ar susirasti savo asmeninį karjeros planą, atliepantį praktikos ir / ar darbo, savanorystės vietą; susipažinti su darbo / praktikos / savanorystės ieškos įrankiais; skatinti mokinius domėtis, tirti darbo rinką ir identifikuoti įsidarbinimo galimybes.
KONSULTAVIMAS					
Įsivertinimo testų atlikimas remiantis www.mukis.lt , www.euroguidance.lt puslapiuose esančiais įsivertinimo įrankiais ir kitais karjeros specialisto pasirinktais įrankiais		Padėti mokiniui pažinti savo individualias savybes, galinčias turėti įtakos karjerai.	Padėti mokiniui pažinti savo individualias savybes, galinčias turėti įtakos karjerai. Įsivertinimo testo rezultatai aptariami individualios konsultacijos metu.	Padėti mokiniui pažinti savo individualias savybes, galinčias turėti įtakos karjerai. Įsivertinimo testo rezultatai aptariami individualios konsultacijos metu.	Padėti mokiniui pažinti savo individualias savybes, galinčias turėti įtakos karjerai. Įsivertinimo testo rezultatai aptariami individualios konsultacijos metu.
Karjeros plano kūrimas grupėje			Padėti mokiniui susikurti / pasirengti asmeninį i karjeros planą, įvertinant mokinio galimybes ir	Padėti mokiniui susikurti / pasirengti asmeninį i karjeros planą, įvertinant mokinio galimybes ir	Padėti mokiniui susikurti / pasirengti asmeninį i karjeros planą, įvertinant mokinio galimybes ir

			tikslus, galimus karjeros pasirinkimus. Vėliau karjeros planas periodiškai aptariamas individualios konsultacijos metu.	tikslus, galimus karjeros pasirinkimus. Vėliau karjeros planas periodiškai aptariamas individualios konsultacijos metu.	tikslus, galimus karjeros pasirinkimus. Vėliau karjeros planas periodiškai aptariamas individualios konsultacijos metu.
Individualios konsultacijos gyvai ir nuotoliniu būdu (karjeros plano ir įsivertinimo testo rezultatų aptarimas individualiai)			Padėti išsiaiškinti mokinio stiprybes ir silpnybes, galimybes ir tikslus, įvertinti karjerai svarbius mokinio veiksnius. Aptarti mokinio įsivertinimo testo rezultatus ir atsižvelgti į juos planuojant karjerą. Sudaryti sąlygas priimti racionalius karjeros sprendimus ir padėti mokiniui siekti karjeros plane išsikeltų tikslų, susieti plane išsikeltus tikslus su mokymusi ir karjera, padėti identifikuoti tolesnes karjeros ir mokymosi galimybes.	Padėti išsiaiškinti mokinio stiprybes ir silpnybes, galimybes ir tikslus, įvertinti karjerai svarbius mokinio veiksnius. Aptarti mokinio įsivertinimo testo rezultatus ir atsižvelgti į juos planuojant karjerą. Sudaryti sąlygas priimti racionalius karjeros sprendimus ir padėti mokiniui siekti karjeros plane išsikeltų tikslų, susieti plane išsikeltus tikslus su mokymusi ir karjera, padėti identifikuoti tolesnes karjeros ir mokymosi galimybes.	Padėti išsiaiškinti mokinio stiprybes ir silpnybes, galimybes ir tikslus, įvertinti karjerai svarbius mokinio veiksnius. Aptarti mokinio įsivertinimo testo rezultatus ir atsižvelgti į juos planuojant karjerą. Sudaryti sąlygas priimti racionalius karjeros sprendimus ir padėti mokiniui siekti karjeros plane išsikeltų tikslų, susieti plane išsikeltus tikslus su mokymusi ir karjera, padėti identifikuoti tolesnes karjeros ir mokymosi galimybes.
Grupinės konsultacijos gyvai ir nuotoliniu būdu (refleksija po veiklinimo vizitų, aptarimas)		Refleksija po profesinio veiklinimo vizito. Grupėje aptarti klausimus, pastebėjimus, emocijas ir apibendrinti veiklinimo vizito metu gautą informaciją bei susieti ją su karjeros galimybėmis. Skatinti mokinius domėtis darbo pasauliu, savo karjera; aptarti rūpimus klausimus apie karjerą grupėje.	Refleksija po profesinio veiklinimo vizito. Grupėje aptarti klausimus, pastebėjimus, emocijas ir apibendrinti veiklinimo vizito metu gautą informaciją bei susieti ją su karjeros galimybėmis. Skatinti mokinius domėtis darbo pasauliu, savo karjera; aptarti rūpimus klausimus apie karjerą grupėje.	Refleksija po profesinio veiklinimo vizito. Grupėje aptarti klausimus, pastebėjimus, emocijas ir apibendrinti veiklinimo vizito metu gautą informaciją bei susieti ją su karjeros galimybėmis. Skatinti mokinius domėtis darbo pasauliu, savo karjera; aptarti rūpimus klausimus apie karjerą grupėje.	Refleksija po profesinio veiklinimo vizito. Grupėje aptarti klausimus, pastebėjimus, emocijas ir apibendrinti veiklinimo vizito metu gautą informaciją bei susieti ją su karjeros galimybėmis. Skatinti mokinius domėtis darbo pasauliu, savo karjera; aptarti rūpimus klausimus apie karjerą grupėje.
PROFESINIS VEIKLINIMAS					
Susitikimai su įvairių profesijų atstovais, pažintys su profesijomis, mokykloje arba ekskursijose	Vizitai, ekskursijos, skirtos pažinčiai su įvairiomis profesijomis.				

Profesinio veiklinimo pažintiniai / informaciniai vizitai		Susipažinti su ne mažiau kaip trimis profesijomis ir bent vienu sektoriumi.	Išmokti atskirti skirtingas darbo formas ir organizacijų tipus (pvz., NVO, įmonė, verslas, laisvai samdomas darbuotojas ir kt.); susipažinti su ne mažiau kaip penkiomis profesijomis, bent vienu sektoriumi.	Išmokti atskirti skirtingas darbo formas ir organizacijų tipus (pvz., NVO, įmonė, verslas, laisvai samdomas darbuotojas ir kt.); susipažinti su ne mažiau kaip penkiomis profesijomis, bent vienu sektoriumi.	Išmokti atskirti skirtingas darbo formas ir organizacijų tipus (pvz., NVO, įmonė, verslas, laisvai samdomas darbuotojas ir kt.); susipažinti su ne mažiau kaip penkiomis profesijomis, bent vienu sektoriumi.
INFORMAVIMAS					
Informaciniai vizitai į klases (teikiama karjeros plėtojimui aktuali informacija, galimybės, etapai ir kt.)		Klasėse teikiama bendra informacija apie aktualius mokymosi ir karjeros pasiūlymus, svarbius etapus, sąlygas ir galimybes, kt.	Klasėse teikiama bendra informacija apie aktualius mokymosi ir karjeros pasiūlymus, svarbius etapus, sąlygas ir galimybes, kt.	Klasėse teikiama bendra informacija apie aktualius mokymosi ir karjeros pasiūlymus, svarbius etapus, sąlygas ir galimybes, kt.	Klasėse teikiama bendra informacija apie aktualius mokymosi ir karjeros pasiūlymus, svarbius etapus, sąlygas ir galimybes, kt.
Informaciniai renginiai karjeros tema	Karjeros dienos; specialybės pristatantys renginiai; kviestinių lektorių paskaitos, seminarai, dirbtuvės ir kt.				
PASIŪLYMAI DĖL PAPILDOMŲ VEIKLŲ ORGANIZAVIMO					
Darbas porose / grupėse, situacijų modeliavimas (pavyzdžiui, darbo pokalbio imitacijos)			Išmokti save dalykiškai pristatyti (pokalbyje dėl darbo, arba kitoje aplinkoje).	Išmokti save dalykiškai pristatyti (pokalbyje dėl darbo, arba kitoje aplinkoje).	Išmokti save dalykiškai pristatyti (pokalbyje dėl darbo, arba kitoje aplinkoje).
Teminių filmų, knygų pristatymas ir aptarimas; asmenybių gyvenimo istorijų nagrinėjimas		Bent vienos knygos, filmo, susijusių su karjeros kompetencijomis, pristatymas ir aptarimas.	Bent vienos knygos, filmo, susijusių su karjeros kompetencijomis, pristatymas ir aptarimas.	Bent vienos knygos, filmo, susijusių su karjeros kompetencijomis, pristatymas ir aptarimas.	Bent vienos knygos, filmo, susijusių su karjeros kompetencijomis, pristatymas ir aptarimas.
Intensyvus profesinis veiklinimas (praktika, darbas pagal sutartį, savanorystė)			Galimybė įdarbinti vasarai, profesijos pasimatavimui, savanoriškai veiklai.	Galimybė įdarbinti vasarai, profesijos pasimatavimui, savanoriškai veiklai.	Galimybė įdarbinti vasarai, profesijos pasimatavimui, savanoriškai veiklai.
Mainų programos ir kt. projektinė veikla	Galimybė tobulinti profesines ir karjeros kompetencijas dalyvaujant mainų programose ir projektinėje veikloje.				
Verslumą ugdatys užsiėmimai	Didinti mokinių verslumo galimybes ir lavinti su verslumu susijusius įgūdžius per neformaliojo švietimo ir ugdymo karjerai veiklas.				
Teminės stovyklos	Dienos, savaitės stovyklos, susijusios su karjeros temomis.				

Kiti užsiėmimai integruojant interaktyvius įrankius, pagal karjeros specialisto pasirinkimą	www.mukis.lt ir kt.				
Virtualus šešėliavimas			Galimybė šešėliuoti nuotoliniu būdu pandemijos atvejais ir mokiniams su specialiaisiais poreikiais.	Galimybė šešėliuoti nuotoliniu būdu pandemijos atvejais ir mokiniams su specialiaisiais poreikiais.	Galimybė šešėliuoti nuotoliniu būdu pandemijos atvejais.
Patyriminis mokinių profesinis veiklinimas – šešėliavimas			Galimybė stebėti pasirinktos profesijos darbo dieną arba pusdienį pasirinktoje įmonėje, organizacijoje.	Galimybė stebėti pasirinktos profesijos darbo dieną arba pusdienį pasirinktoje įmonėje, organizacijoje.	Galimybė stebėti pasirinktos profesijos darbo dieną arba pusdienį pasirinktoje įmonėje, organizacijoje.
Mokyklos bendruomenės informavimas profesinio orientavimo temomis	Informacijos apie profesinį orientavimą sklaida: aktualios informacijos apie profesinį ugdymą siuntimas mokiniams ir mokyklos bendruomenei, naujienlaiškio kūrimas, aktualios informacijos teikimas ir pristatymas tėvų susirinkimuose, skelbimas Švietimo įstaigose puslapyje ir t. t.				

Programa visiems profesinio mokymo įstaigų mokiniams (toliau – PMI) vieniems mokslo metams

Karjeros modelio grupės	Skirta mokiniams, siekiantiems pagrindinio išsilavinimo (mokantis pagal pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį).	Skirta mokiniams, siekiantiems pagrindinio išsilavinimo ir kvalifikacijos (mokantis pagal pagrindinio ugdymo programą tik 10 kl.).	Skirta mokiniams, turintiems pagrindinį išsilavinimą ir siekiantiems tik kvalifikacijos (II arba III kvalifikacijų lygis) (mokosi tik pagal profesinio mokymo programas).	Skirta mokiniams, siekiantiems kartu su kvalifikacija įgyti ir vidurinį išsilavinimą (vidurinio ugdymo programa ir profesinio mokymo programa).	Skirta mokiniams, turintiems vidurinį išsilavinimą ir besimokantiems pagal pirminio profesinio mokymo programą.	Skirta asmenims su intelekto negalia ir kitais specialiaisiais ugdymosi poreikiais, siekiantiems įgyti arba tobulinti turimą profesinę kvalifikaciją.
Apimtyms mokslo metams	Karjeros kompetencijoms ugdyti skiriama 15 val. mokslo metams.	Karjeros kompetencijoms ugdyti skiriama 10 val. mokslo metams.	Karjeros kompetencijoms ugdyti skiriama 10 val. mokslo metams.	Karjeros kompetencijoms ugdyti skiriama 10 val. mokslo metams.	Karjeros kompetencijoms ugdyti skiriama 8 val. mokslo metams.	Karjeros kompetencijoms ugdyti skiriama 10 val. mokslo metams.
	Iš kurių:	Iš kurių:	Iš kurių:	Iš kurių:	Iš kurių:	Iš kurių:
	Ugdymas karjerai – 6 val.	Ugdymas karjerai – 5 val.	Ugdymas karjerai – 5 val.	Ugdymas karjerai – 5 val.	Ugdymas karjerai – 2 val.	Ugdymas karjerai – 5 val.

	Konsultavimas – 2 val. (iš jų 1 val. individualiam konsultavimui)	Konsultavimas – 2 val. (iš jų 1 val. individualiam konsultavimui)	Konsultavimas – 2 val. (iš jų 1 val. individualiam konsultavimui)	Konsultavimas – 2 val. (iš jų 1 val. individualiam konsultavimui)	Konsultavimas – 3 val. (iš jų 1 val. individualiam konsultavimui)	Konsultavimas – 2 val.
	Informavimas (įskaitant profesinį veiklinimą) – 7 val.	Informavimas – 3 val.	Informavimas – 3 val.	Informavimas – 3 val.	Informavimas – 3 val.	Informavimas – 3 val.
REKOMENDUOJAMOS PASLAUGOS						
Paslaugos teikėjai	Karjeros specialistai. Rekomenduojami paslaugos teikėjai: dalykų mokytojai, tėvai, globėjai, rūpintojai, mokyklos bendruomenė.	Karjeros specialistai. Rekomenduojami paslaugos teikėjai: dalykų, profesijos mokytojai, tėvai, globėjai, rūpintojai, mokyklos bendruomenė.	Karjeros specialistai. Rekomenduojami paslaugos teikėjai: profesijos mokytojai, tėvai, globėjai, rūpintojai, mokyklos bendruomenė.	Karjeros specialistai. Rekomenduojami paslaugos teikėjai: bendrojo ugdymo dalykų, profesijos mokytojai, tėvai, globėjai, rūpintojai, mokyklos bendruomenė.	Karjeros specialistai. Rekomenduojami paslaugos teikėjai: profesijos mokytojai, tėvai, globėjai, rūpintojai, mokyklos bendruomenė.	Karjeros specialistai. Rekomenduojami paslaugos teikėjai: profesijos mokytojai, tėvai, globėjai, rūpintojai, mokyklos bendruomenė.
Paslaugos pavadinimas	UGDYMAS KARJERAI					
Grupinės paskaitos ir / ar teminės užduotys grupėse	Grupiniai užsiėmimai savęs pažinimo, karjeros galimybių pažinimo, karjeros valdymo temomis (pvz., laiko planavimas ir konfliktų valdymas, darbo vietos kūrimas, skirtingos darbo formos ir kt.).					
Darbų aplanko ir gyvenimo aprašymo rengimas	Susipažinti su pagrindinėmis gyvenimo aprašymo (CV) dalimis, rengimo etapais. Išmokti parengti gyvenimo aprašymą (CV) ar darbų aplanką, susipažinti su gyvenimo aprašymo (CV) rengimo įrankiais, programomis, formatais (<i>Europass, Euroguidance</i> įrankis, <i>Canva</i> ir kt.).					
Pažintis su darbo ieška ir įrankiais	Padėti mokiniams įgyti darbo paieškos įgūdžių ir / ar susirasti savo asmeninį karjeros planą, atliepiantį praktikos ir / ar darbo, savanorystės vietą; susipažinti su darbo / praktikos / savanorystės ieškos įrankiais; skatinti mokinius domėtis, tirti darbo rinką ir identifikuoti įsidarbinimo galimybes.					
KONSULTAVIMAS						
Karjeros plano kūrimas grupėje	Padėti mokiniui susikurti savo asmeninę viziją, pasirengti karjeros planą, įvertinant mokinio galimybes ir tikslus, galimus karjeros pasirinkimus. Vėliau karjeros planas periodiškai aptariamas individualios konsultacijos metu.					
Individualios konsultacijos gyvai ir nuotoliniu būdu (karjeros plano ir įsivertinimo testo rezultatų aptarimas individualiai)	Padėti išsiaiškinti mokinio stiprybes ir silpnybes, galimybes ir tikslus, įvertinti karjerai svarbius mokinio veiksnius. Aptarti mokinio įsivertinimo testo rezultatus ir atsižvelgti į juos planuojant karjerą. Sudaryti sąlygas priimti racionalius karjeros sprendimus ir padėti mokiniui siekti karjeros plane išsikeltų tikslų, susieti plane išsikeltus tikslus su mokymusi ir karjera, padėti identifikuoti tolesnes karjeros ir mokymosi galimybes.					

PROFESINIS VEIKLINIMAS		
Intensyvus profesinis veiklinimas (praktika, darbas pagal sutartį, savanorystė)	Išmokti atskirti skirtingas darbo formas ir organizacijų tipus (pvz., NVO, įmonė, verslas, laisvai samdomas darbuotojas ir kt.); susipažinti su ne mažiau kaip penkiomis profesijomis, bent vienu sektoriumi.	Karjeros specialistas įvertina poreikį, kokia apimtimi reikėtų vykdyti profesinį veiklinimą, ir pasirenka tinkamiausią formą ir būdą.
INFORMAVIMAS		
Informaciniai vizitai į klases	Vizito metu į dalyko pamokas ar klasės valandėles karjeros specialistas teikia bendrą informaciją apie aktualius mokymosi ir karjeros pasiūlymus, svarbius etapus, sąlygas ir galimybes ir kt.	
Informaciniai renginiai karjeros tema	Karjeros dienos; specialybes pristatantys renginiai; kvietinių lektorių paskaitos; seminarai, dirbtuvės ir kt.	
GALIMOS PAPILDOMOS VEIKLOS		
Darbas porose / grupėse, situacijų modeliavimas	Išmokti save dalykiškai pristatyti (pokalbyje dėl darbo arba kitoje aplinkoje).	
Neformalusis ugdymas	Papildomos neformaliojo švietimo veiklos, ugdančios bendrąsias ir karjeros kompetencijas.	
Savanorystė	Karjeros kompetencijų ugdymas per savanorystę.	
Mainų programos ir kt. projektinė veikla	Galimybė tobulinti profesines ir karjeros kompetencijas dalyvaujant mainų programose ir projektinėje veikloje.	
Verslumą ugdantys užsiėmimai	Didinti mokinių verslumo galimybes ir lavinti su verslumu susijusius įgūdžius per neformaliojo švietimo ir profesinio orientavimo veiklas.	